

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'garak rahbari

_____ *ning*
20__-20__-o'quv yiliga iqtidorli
o'quvchilar uchun

“YOSH KITOBXON”
TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli o‘quvchilar uchun tuzilgan “Yosh kitobxon” nomli
to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	O‘smirlar kitobxonligi	1		
2.	Bolalar adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari.	1		
3.	Hikoya qilishda lirik yoki komik maylning kuchliligi.	1		
4.	Tilning aniqligi, tushunarlilik va serqirraligi.	1		
5.	Topishmoqlar	1		
6.	Bolalar kitobxonligi tabiati.	1		
7.	Hamza Hakimzoda ma’rifatparvar bolalar shoiri	1		
8.	Hamid Olimjon bolalarning ertaknavis shoiri	1		
9.	Oybek Oybekning bolalik olami	1		
10.	Zafar Diyor	1		
11.	Shukur Sa’dulla	1		
12.	Hakim Nazir o‘zbek bolalar realistik nasrining sohibkori	1		
13.	Po‘lat Mo‘min bolalarning qo‘shiqnavis shoiri	1		
14.	Nosir Fozilov ijodida bolalar va o‘smirlar ruhiyati talqini	1		
15.	Xudoyberdi To‘xtaboyev bolalarning sargyzasht va romannavis adibi	1		
16.	Safar Barnoyev bolalar shoiri va nosiri	1		
17.	Anvar Oobidjon- bolalar shoiri, adibi va dramaturgi	1		
18.	Zulfiya she’rlari	1		
19.	Muhammad Sharif Gulxaniy	1		
20.	Muhammad Yusuf	1		
21.	Ahmad Yassaviy hikmatlari	1		
22.	O‘tkir Hoshimov Dunyoning ishlari (qissadan boblar)	1		
23.	Muhammad Aminxo‘ja Muqimiy «Sayohatnoma»	1		
24.	Abdulla Oripov	1		
25.	Sadriddin Ayniy	1		
26.	Abdulla Qodiriy	1		
27.	Istiqlol davrida adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari.	1		
28.	Kavsar Turdiyeva	1		
29.	Abdusaid Ko‘chimov	1		
30.	Aka-uka Yakob va Vilgelm Grimmlar	1		
31.	Hans Kristian Andersen	1		
32.	Janni Rodari	1		
33.	Tolstoy Lev Nikolayevich	1		
34.	Samuil Yakovlevich Marshak	1		

Mavzu: O‘smirlar kitobxonligi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakillantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim ephil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uygaz vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

O‘smirlar kitobxonligi esa o‘quvchilarning shu yoshdagi ruhiyatiga monand ancha murakkab. O‘smirlik insonning bolalikdan kattalar olamiga o‘tayotgan va aytish mumkiinki, nisbatan keskinroq, murakkabroq kechishi bilan farqlanib turuvchi davridir. Bu bolaning 5-6-sinfda o‘qish paytlariga to‘g‘ri kelib, 13 yoshdan 16-17 yoshgacha bo‘lgan davr oralig‘ida kechadi. Ayrim bolalarda bu 1-2 yil ertaroq yoki kechroq kuzatilishi ham mumkin. O‘smirlikda rivojlanishning fiziologik, biologik, aqliy, ijtimoiy-tarbiyaviy jihatdan to‘lisha borishi ko‘zga tashlanadi. O‘smirlar o‘z ideallari (mutlaq ijobiy)ni orzu qilib, uni o‘zlarida ro‘yobga chiqarishni xohlaydilar. Bu yoshda biror kasb yoki hunarni egallashga qiziqish va intilish paydo bo‘ladi. Muhimi, o‘smir o‘zini tarbiyalashda kitob, kinofilm qahramonlaridan andaza oladi. Shunday ekan, o‘smirlarga mo‘ljallangan badiiy adabiyotning vazifasi ham o‘ta mas‘uliyatli va serqirradir. Unutmaslik kerakki, o‘smirlik inson hayotining ajoyib pallasi, shaxs sifatida shakllanishining asosi. O‘smirning aqliy kamolotga yetishuvi muhim o‘ringa ega. Ularning o‘z fikrini aniq ifodalashga yo‘naltirish, mustaqil mulohaza yuritish ko‘nikmasiga ega bo‘lish, qolaversa, bu jarayonni anglab yetishlarida badiiy ijodning ta‘siri diqqatga sazovor. Xususan, Oybek, A.Qahhor, M.Osim, N.Safarov, O.Muxtor, T.Malik kabi yetuk adiblarning biografik va avtobiografik qissalari, esse hamda hayotiy hikoyalari bu jarayonda dasturulamal bo‘la oladi. O‘smirlardagi ulkan ma‘naviy ehtiyoj va shaxs sifatida kamol topish zaruratini o‘z vaqtida payqagan M.Gorkiy XX asrning 30-yillarida “Mashhur kishilar hayoti” ruknida badiiy-biografik asarlar ijod etish tashabbusi bilan chiqqan edi. Shu munosabat bilan mashhur yozuvchi, olim, bastakor, harbiy sarkarda, mohir hunarmandlar-u jahon urushi va mehnat qahramonlarining hayoti, ijod yo‘li badiiy-tadqiqiy namunasi bo‘lgan yuzlab asarlar yaratildi. Yakunlangan asrning yetmishinchi yillariga kelib, bu ruknda asarlar ijod etish an‘anasi o‘zbek ijodkorlari faoliyatida ham ko‘rina boshladi. Endilikda Aziz Qayumovning “Alisher Navoiy”, “Abu Rayhon Beruniy”, “Abu Ali ibn Sino”; Laziz Qayumovning “Hamza”; Naim Karimovning “Hamid Olimjon”, “Oybek”, “Cho‘lpon”, “Usmon Nosir”; Adham Akbarovning “G‘afur G‘ulom”; Ozod Sharafiddinovning “Abdulla Qahhor”; Bo‘riboy Ahmedovning “Mirzo Ulug‘bek”, “Amir Temur”; Otayorning “Mirtemir”, “Islom shoir”; Habib Karimovning “O‘ral Tansiqboyev” singari asarlari shu yo‘nalishdagi izlanishlarning samaralari bo‘lib, o‘zbek voqeligini ilmiy-ma‘rifiy asosda badiiy tadqiq etganligi bilan e‘tibor qozonib borayotir. Bunday asarlar o‘smirlarni insonparvarlik, tarixiy qadriyatlarga muhabbat ruhida tarbiyalaydi, ularning kasb tanlashlariga ko‘maklashadi, ajdodlar jasoratidan iftixor qilish tuyg‘ularini o‘stirib, chinakam vatanparvar inson sifatida kamol topishlariga ta‘sir ko‘rsatadi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uygaz vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Mavzu: Bolalar adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari.

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakllantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Bolalar uchun ham, kattalarga bo‘lgani singari, inson va jamiyatga, tabiatga daxldor barcha mavzularda ijod etish mumkin. Bu farqli xususiyat mohiyatini A.A.Makarenko bolalar uchun yozayotganda *nima haqda yozish emas, balki qanday qilib yozishning muhimligida*, deb ko‘rsatgan edi. Shu jihatdan kattalar turmushining murakkab qirralarini ifodalovchi maishiy hayot mavzusida Q.Muhammadiyning bolalarbop qilib yozilgan “Qo‘ng‘izoy bilan Sichqonboy” she‘riy adabiy eragi bu fikrga asos bo‘la oladi. Bu asar 1940-yilda yozilgan bo‘lib, dastlab “Mushtum” jurnalida “Qo‘ng‘iz bikach bilan Sichqonboy” nomi ostida bosilib chiqqan. Asar uchun tanlangan voqelik, muammo, g‘oya kattalar hayotiga to‘g‘ri kelsa-da, ammo u allegorik obrazlar vositasida tasvirlangani bolalarbop mohiyat kasb etgan.

Bolalar adabiyoti tarbiya quroli sifatida kichkintoylarga bilim

berish vazifasini ham bajaradi, ularning qiziqishlari doirasini kengaytiradi. Garchi u “kattalar”– ijod ahli tomonidan yaratilsa-da, bolalar olamini bolalarga xos nuqtayi nazardan badiiy tadqiq qiladi. Bolalar adabiyotining bosh xususiyati ham ana shunda: narsa-hodisalarga bolalar ko‘zi bilan qaray bilish, ularni bolalarcha idrok eta bilish, ularga bolalarcha munosabat ko‘rsata olish hamda ulardan bolalarcha hayratlanishda. Bolalarni onalaridan yaxshiroq tarbiyalaydigan odam yo‘q, chunki ular bolalar his qilgan narsani his etadilar, ular bilan birga kuladilar, yig‘laydilar. Bunday ijodiy fazilat nafaqat bolalar adabiyotiga, balki uning bunyodkorlariga ham xos xususiyat bo‘lib, har qanday yozuvchiga ham nasib qilavermaydi. Buni chuqur his etgani bois K.I.Chukovskiy: “Bolalar – bizning ustozimiz”,– deya iqrar bo‘lgan edi.⁴ Chindan ham bolalarni ustoz darajasida anglamoq – bu, avvalo, ularga yuksak ehtirom ko‘rsatmoq, ularning xarakterlarini, qiziqish va intilishlarini, kishilarga, narsa va hodisalarga munosabatlarini, quvonch va iztiroblarini sinchkovlik bilan o‘rganmoq, ayni zamonda shu jarayonni bolalarcha his etish, idrok qilish asosida ular uslubiga muvofiqlashtirish, badiiyat sintezidan o‘tkazmoqdan iborat san‘atkorlikdir. Rost, inson ulg‘aygani sari o‘z bolaligidan uzoqlashadi, bolalik tabiatidagi xususiyatlarni yo‘qota boradi. Biroq bolalar yozuvchisi bundan mustasno; u inson sifatida har qancha ulg‘aymasin, baribir, bolalik tabiatini saqlab qolmog‘i, uni tobora teranlashtirmog‘i, bolalarcha sinchkov va qiziqsinuvchi bo‘lib, ular ko‘ngliga yo‘l topmog‘i, ruhiy dunyosiga kira bilmog‘i shart. Shundagina u chinakkam bolalar yozuvchisiga aylana oladi. Insonshunoslik adabiyotning bosh masalasi ekan, bolalar adabiyoti ham shu makon va zamondan ayri rivojlanmaydi. Jamiyat taraqqiyotida ro‘y berayotgan buyuk o‘zgarishlar, tarixiy hodisalar, kishilar ruhiyatidagi evrilishlarkichkintoylar adabiyotida ham zuhur topadi. Shunday ekan, bolalar adabiyotining uzoq yoki yaqin o‘tmishidagi o‘ziga xosliklar hozirgi adabiy jarayonda bir muncha yangilanishi tabiiy. Chunki har bir davr o‘z adabiyoti oldiga eng dolzarb va g‘oyat muhim talablarni qo‘yadi. Shu ma’noda, o‘tgan asrboshlarida bolalar adabiyotining tarbiyaga xizmat qilishi, xalq bolalarini bilimli, ma’rifatli qilishga da’vat etishi, ularning qoloq maishiy hayotini ko‘rsatib berishi asosiy mezon qilib belgilangan bo‘lsa, sho‘ro mafkurasi davrida asosan, “baxtiyor yosh avlod” obrazini tarannum qilish bosh yo‘nalish kasb etdi. Qahramon ruhiyatini ochish, bolalar va o‘smirlikdagina kechadigan tuyg‘ular, murakkab ruhiy holatlarning badiiy tasviri juda kam asarlarda ko‘zga tashlandi. Bolalar adabiyotidagi pedagogik talablar uning so‘z san‘ati sifatidagi badiiy ijod o‘zanlariga band soldi. Faqat o‘tgan asrning so‘nggi choragi, aniqrog‘i, 80-yillardan boshlab bolalar adabiyoti yakranglikdan qutula boshladi. Istiqlof arafasi va mustaqillik yillaridagina bolalar adabiyoti mavzu va qahramon, shakl va mazmun, janrlar xilma-xilligi jihatidan sezilarli darajada o‘zgardi. Binobarin, o‘zbek bolalar adabiyoti o‘z taraqqiyotida umumadabiyotga mushtarak va farqli xususiyatlarga hamohang tarzda rivojlandi. Binobarin, bolalar adabiyoti tabiat va jamiyatdagi barcha mavzularda ijod etish jihatdan umumadabiyotga yaqin, “qanday qilib yozish muhim”ligi esa uning o‘ziga xos jihatidir. Bu tarixiy tasnif mohiyati ayniqsa istiqlof davri bolalar adabiyotida yorqin ko‘zga tashlanadi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e’lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Mavzu: Hikoya qilishda lirik yoki komik mayning kuchliligi.

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakillantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Bolalar adabiyotining asosiy xususiyatlaridan biri – uning samimiy his-tuyg‘ularga boyligi ekani o‘z vaqtida V.G.Belinskiy tomonidan qayta-qayta uqdirilgan edi. Quvnoq yumor esa uni yanada to‘ldiradi. Bu hali-hanuz bolalar adabiyotining o‘ziga xosligini belgilab kelmoqda. N.G.Chernishevskiy shu ma‘noda, bolalarga mo‘ljallangan badiiy asarlarda “Vah... Qanday dahshat?”, “Ey, muncha kulgili!”, “Bay-bay, muncha yaxshi!” kayfiyatlarini qo‘zg‘ovchi alomatlari bo‘lmasa, yosh kitobxonlarni to‘lqinlantira olmaydi, deb hisoblagan edi. Shu jihatdan qaralsa, o‘zbek bolalar adabiyoti tarixida ham lirik ko‘tarinkilik va quvnoq yumorga boy asarlar yosh avlod qiziqishiga ko‘proq muvaffaq bo‘lgan. Zero, G‘afur G‘ulomning “Shum bola”, X.To‘xtaboyevning “Sariq devni minib”, “Sariq devning o‘limi”, “Sehrgarlar jangi yoxud, shirin qovunlar mamlakati”, A.Obidjonning “Dahshatli Meshpolvon” va “Meshpolvonning janglari” kabi asarlarini o‘zgacha zavq bilan o‘qilishining siri avvalo shunda.

Real olam voqealarini xayolot dunyosiga o‘g‘irib, adadsiz orzular tasvirida berish bolalar adabiyotining doimiy ehtiyojlaridan. Ayniqsa, kichik yoshdagi bolalar kitobxonligiga xos ertak va hikoyalarni sehrli predmetlar, ajoyib-u g‘aroyib sarguzashtlarsiz tasavvur qilib bo‘lmaydi. Bolalar adabiyotida X.Andersen, M.Tven, R.Kipling, J.Rodari, K.Chukovskiy, X.To‘xtaboyev, A.Obidjon kabi bolalar adiblari asarlarida bu sirli tilsimlar asosiy g‘oyani ifodalashda muhim rol o‘ynaydi. “Ayniqsa, Xudoyberdi To‘xtaboyevning Hoshimjoni – deb yozadi A.Rasulov – sehrli qalpoqchasini kiyib yarim dunyoni kezib chiqdi, ming-minglab kitobxonlar qalbidan joy oldi”6. Olim bunda X.To‘xtaboyevning mahorati, bolalar qalbini rom etish san‘atini nazarda tutadiki, chindan ham o‘zbek bolalar adabiyotshunosligi oldida ularni teran yoritish masalasi hali-namuz ko‘ndalang turibdi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Tilning aniqligi, tushunarligi va serqirraligi.

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakillantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism:

a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash:

a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Kichkintoylar asarlarining tili grammatik jihatdan umumadabiyotga mushtarak bo‘lgani holda, bolalarcha tafakkur qilishning ifodaviy vositasi ham. Bunda bolalar adiblarining tilshunoslik mahorati muhim rol o‘ynaydi. Negaki, bolalar kitobxonligida asar til xususiyatlari muhim rol o‘ynaydi. Jamiyat taraqqiyotida tilning o‘zgarib, boyib borishi ayon. Har bir davr yosh avlodining so‘z boyluklari imkoniyati turlicha bo‘ladi. Tushuncha va ifodalarning bola yosh xususiyatlariga mos bo‘lishining adresligini ta‘minlaydi. Jamiyatda ro‘y bergan o‘zgarishlar adabiyotda o‘z aksini topar ekan, bolalar adabiyoti ham bundan mustasno emas. Shu ma‘noda, bugungi bolalar adabiyoti til xususiyatlari, emotsionalligi jihatdan-da, “kechagi”dan bir muncha farq qiladi. XX asrning boshlarida bolalar adabiyotida ham ifoda va iboralarda o‘sha davr ruhidan tashqari, yosh xususiyatlari umumiyliigi ko‘zga tashlanadi. Ya‘ni, ularda bolalar kitobxonligining adresligi nazarda tutilmagan. Maktabgacha tarbiya va kichik maktab yoshidagi kichkintoylarning lug‘at boyligi (leksikoni) o‘smirlarga nisbatan alohidalik kasb etishi uning keyingi taraqqiyot davrida ko‘zga tashlanadi. 1940-80-yillar bolalar adabiyotida ham ijtimoiylashuv yetakchilik qilgan esa-da, kichkintoylarning til xususiyatlariga qisman e‘tibor berilgan. Aytaylik, Sh.Sa‘dullaning “Yil fasllari” she‘ridagi:

Milt etib chiqdi quyosh,

Dedi: - Do‘stlar, qish *odosh*, –

misralaridan uning maktabgacha yoshdagi bolalarga mo‘ljallangani anglashiladi. Bunda ular nutqiga xos lug‘at aks etgan. Ta‘kidlab ko‘rsatilgan so‘zlar aynan 2-6 yoshdagi bolalarning taqlidchilik, erkalash ohanglariga mos. Shoir bunday serjilo nutq zamirida bahor fasli tashrifini shu yoshdagi kichkintoylar hali sezishga ulgurmagani ikki xususiyatini – bahor qishdan so‘ng kelib, qishga xotima ekani, uning tugashi (“qish odosh”) hamda endilikda iliq kunlar (“miltillab quyosh chiqishi”) boshlanishini kichkintoy o‘quvchi saviyasiga muvofiq ma‘lum qilmoqda. Yoki, shoirning:

Dala-dashtda tindi ish,

Keldi mehmon bo‘lib qish.

(Qish emas, u – qorbobo,

Sovg‘alari bor bobo.) –

she‘rida ham kichkintoy bola tasavvuri o‘z ifodasini topgan. Yosh bola nazdida, yangi yil, qorboboning sovg‘a ulashishi – qish ramzi. Ularning qishni intiqlik bilan kutishlari ham shundan. Zero, shoir qish ta‘rifida teran, qisqa va obrazli ifoda bilan kichkintoy olamini yorqin aks ettirishga erishgan. Uning ta‘sirchanligi va bir necha avlod bolaligining sevimli she‘ri ekani ham shundan. Bolalarning lug‘at boyligi ularning saviyasini belgilovchi asosiy mezon. Ular ma‘nan ulg‘aygani sari voqelikni o‘zlashirish imkoniyatlari, til boyluklari orta boradi. Jamiyat taraqqiyoti bu tamoyilni yanada orttiradi. Yosh avlodning did-saviyasi, tafakkuri o‘shida so‘z boyligi, ularning ma‘no qirralaridan kengroq foydalanish muhim ahamiyatga ega. Zotan, bolalar adabiyotining tili endilikda shu jihatdan rang-baranglik kasb etayotir. E.Vohidovning bolalar uchun yozgan “Olma” she‘ri shunday so‘z jilolanishiga ega:

Men sizlarning

Olmangiz.

Xomligimda

Olmangiz.

Nortojiga o‘xshab so‘ng

Voy qornim, deb

Qolmangiz.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

vab-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat "Yosh kitobxon" nomli iqtidorli o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali vab-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.